

ÇOCUĞA SINIR KOYMA

Sınır koyma; bireyin kendi varlığını başkasından ayırt eden, nerede başlayıp nerede bittiğini gösteren her şeydir. Sınırlar çocuklarınızın düzgün bir ahlak ve davranış gelişimi için ihtiyacı olan olumlu davranışları pekiştirir. Çocuklar sınırlarla kendilerini ve çevrelerini daha iyi anlamlandırabilirler. Çocuklarımıza sınır

koymayı öğretmek onlara önemli bir keşif ve öğrenme ortamı hazırlamış oluruz.

Çocuklar 6.ıncı aylarından itibaren anne ve babalarını yönetmeye başlayabilirler. Burada önemli olan çocuğa sınırları gösterip uygulayabilmektir. Sınırlar çocuğun kişiliğinin oluşmasını ve sorumluluk sahibi olmasını sağlar.

Çocuklar yaşadıkları dünyanın kurallarını anlamak isterler. Bu noktada çocuğa sınır koymayı öğretirken, konulan kurallarında neden konulduğunda çocuğa açıklamak gerekir. Çocuklara '' Bundan sonra bu oyuncakı oynamayacaksın.'' ya da ''Buraya artık gitmeyeceksin gibisinden cümleler çok bir şey ifade etmez. bu tip kurallar çocuklara havadan inen kurallardır. Her zaman çocuğa yaptığınız davranışı ve koyduğunuz kuralı açıklamamız gerekir.

Aslında çocuğun sınır koymaktan anladığı, anne ve babanın disiplin anlayışı değildir. Disiplin, çocuğun zihinsel, toplumsal ve duygusal gelişimini tamamlayabilmesi; olumlu özelliklere ve özdenetime

sahip olabilmesi için oluşturulan bir süreçtir. Disiplin, anne, baba ve çocuk arasında çatışmaya neden olur.

Ebeveynler, sınır koyarken çocuğa aslında sınırların çizgilerini belirler ve nerede duracakları hakkında fikir vermiş olurlar. Çünkü çocuklar kuralları anlamak ve kendilerinden ne beklendiğini, nerede duracaklarını, ne kadar ileri gidebileceklerini ve gittiklerinde neler olacaklarını bilmek isterler. Çocuğa sınır koyarken kullanılan araçlar; sözler ve davranışlardır. Ebeveynlerin sözleri ile davranışları arasında tutarsızlık olursa, çocuk konulan kuralı uygulama konusunda anne ve babayı hep zorlayacaktır. Çünkü çocuklar için bir kez bile olsa açık kapı yakalamak yeterlidir. Anne ve babalar çocuğa bir kez açık kapı sundular mı, çocuk bundan sonra ki her sınır koymaya ya da kural koymaya karşı çıkacak ve anne babayı yıpratacaktır. Sınırlar birçok ailede farklılıklar gösterebilir. Sınırları şu şekilde sıralayabiliriz. Eminim her aileye uygun bir sınır tutumu çıkacaktır.

Esnek Sınırlar

Sınırlar ve kurallar esnek bir biçimde konmuşsa, kurallar vardır fakat uygulanmaz. Bu tutumda anne babanın görevi çocuğu mutlu etmek, üzmemektir. Bunun için de çocuğa istek ve dileklerini kerelerce tekrarlarlar, ikna etmek için uzun açıklamalar yaparlar, çocukla pazarlık ederler. Anne, babada biz katı kurallar koyarsak çocuğumuz zedelenir düşüncesi hakimdir. Güç ve kontrol çocuktur. Anne, baba çocuğu ikna etmeye çalışırlar. Bu tutumda çocuk, istediğimi yaparım düşüncesi geliştirir ve sorumluluk almaz. Çocuk, kendi davranışlarının da sorumluluğunu almadığı için kendini kontrol etmeyi de öğrenemez.

Kısıtlayıcı Sınırlar

Sınırlar ve kurallar kısıtlayıcı bir biçimde konmuşsa, denetleme ve kontrol ya da aşırı koruyup kollama vardır. Deneme ve keşfetmeye izin yoktur. Sağlıklı gelişim ve sorumluluk alma engellenir. Bu tutumda anne-baba kontrol etmek benim görevim, her şeyi ben öğretmeliyim, kontrol etmezsem yanlış yapar düşüncesine sahiptir. Bu tutumda çocuk, sorun çözmek anne ve babamın görevidir inancıyla sorumluluk almaz ve isyan eder ya da sessizce karşı koyar.

Tutarsız Sınırlar

Sınırlar ve kuralların uygulanmasında tutarsızlığın söz konusu olduğu durumlarda çocuğun davranışı bazen olumlu bazen olumsuz olarak görülür. Çocuk nerede duracağını bilemez; anne-babasına saygı göstermez ve en önemlisi güven duymaz. Bu tutum çocuğun öğrenmesini ve sorumluluk almasını engeller. Çocukta isyankar davranışlara ve sonucun ne olabileceğini tahmin edemediği için aşırı deneme girişimlerinden olur.

Kesin Sınırlar

Sınırların ve kurallar içinde bulunulan koşullar göz önünde bulundurularak, sebebi ve sonucu çocuğa açıklanarak, net ve kesin bir biçimde konmuşsa; sözler ve davranışlar arasında uyum varsa çocuğun özgür olduğu, kendini ifade ettiği ve sorumluluk aldığı bir ortam yaratılmış olur. Kesin sınırlar çocuğun yeni beceriler elde etmesi için gerekliliği özgürlüğü sağlar, deneme ihtiyacını azaltır ve sorumluluk duygusunu kazanmasını sağlar.

Elbette ki aileler arasında sınırlarla ilgili farklılıklar vardır. Çocuğun doğru ahlaki gelişimini sağlayacak sınır koyma türü "Kesin Sınırlardır". Ebevenyer çocuğa sınır koyarken kıyamayıp, kuralları çiğnemesine izin vermektedir. Bu nokta anne ve babalar için, çocuğa kıyamamak gibi görünmektedir ama bilinmeli ki çocuğunuza kıyamamak, ona yapacağınız en büyük kötülüktür.

Peki sınır koyarken anne ve babaların ne yapmaları gerekir?

- Gerçekten gerekliyse ve kararlıysanız "HAYIR" deyin
- Kurallara uymuyorsa nasıl bir yaptırım uygulayacağınıza karar verin ve tutarlı olun
- Uzun nasihatlerde bulunmayın
- Güç kavgasına girmeyin

- Kendinize hakim olun, bağıırıp çağırmanın

Sonuç olarak; sınır koyma çocuklara önemli bir öğrenme fırsatı tanır. Sınırların olmadığı bir ortamda yetişen çocuklar, kabuklarından çıkıp dünyaya açıldıklarında çatışma, reddedilme ve olumsuz tepkilerle karşılaşır. Unutmamalıyız ki, "Sizler birer yay, çocuklarınızda geleceğe fırlattığınız canlı oklarınızdır."

Kaynakçalar:

- 1- Peseschkian, N. (1999). Pozitif aile Terapisi. İstanbul: Beyaz yayınları
- 2- Young, J. & Klosko, J.(2009). Şema Terapi. İstanbul: Litera Yayıncılık
- 3- Mackenzie, R (2009). Çocuğunuza Sınır Koyma. Ankara: Hyb Yayıncılık